

**Wyrok z dnia 12 stycznia 1996 r.
II PRN 12/95**

Dla określenia wysokości jednorazowego odszkodowania należnego członkom rodziny pracownika zmarłego w związku z wypadkiem przy pracy miarodajna jest data uprawomocnienia się orzeczenia ustalającego taki związek.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Stefania Szymańska,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 1996 r. sprawy z powództwa Danuty W. przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej spółka z o.o. w S. o sprostowanie protokołu powypadkowego i odszkodowanie, na skutek rewizji nadzwyczajnej NSZZ "Solidarność" [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni z dnia 10 maja 1995 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części dotyczącej należnego powódce jednorazowego odszkodowania (pkt II i III) i zasądził od strony pozwanej Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w S. na rzecz powódki Danuty W. - w miejsce zasądzonej kwoty 6.360 zł kwotę 14.454,60 zł (czternaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt cztery i 60/100).

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 10 maja 1995 r., [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku, po rozpoznaniu sprawy z powództwa Danuty W. przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w S. o sprostowanie protokołu powypadkowego i odszkodowanie, sprostował protokół powypadkowy sporządzony przez pozwanego i ustalił, że wypadek jakiemu uległ mąż powódki Eugeniusz W. w dniu 14 lipca 1994 r. był wypadkiem przy pracy, zaś fakt przebywania przez niego na terenie zakładu pracy pod wpływem alkoholu nie był wyłączną przyczyną wypadku. Po przesądzeniu powyższego, uwzględnione również zostało, co do zasady, powództwo o jednorazowe odszkodowanie, skoro zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6.362 zł, w dalszej części powództwo oddalając (w pozwie dochodzona z tego tytułu kwota została określona na 108.493.000 zł). Uzasadniając wyrok w części dotyczącej jednorazowego odszkodowania, Sąd Wojewódzki powołał przepisy art. 12 i 13 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 30, poz. 144 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1988 r. w sprawie podwyższania niektórych świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 29, poz. 199 ze zm.) przy uwzględnieniu wysokości kwot jednorazowych odszkodowań, zawartych w obwieszczeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 6 marca 1995 r. (M.P. Nr 13, poz. 166), wskazując, że do odszkodowania - poza powódką - uprawnieni są też dwaj synowie zmarłego, stąd ustalona kwota odszkodowania (19.083,50 zł) podlega podziałowi na trzy równe części.

Rewizja pozwanego została odrzucona prawomocnym postanowieniem Sądu z dnia 12 czerwca 1995 r. jako spóźniona, powódka zaś wyroku w części oddalającej powództwo nie rewidowała.

Powyższy wyrok w części dotyczącej należnego powódce odszkodowania (pkt II i III) zaskarżył rewizją nadzwyczajną Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność" i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r., Nr 30, poz. 144 ze zm.), wnosił o jego uchylenie i zasądzenie na rzecz powódki - w miejsce zasądzonej - kwoty 13.623,50 zł. Zdaniem rewidującego dwaj synowie powódki, nie spełniający warunków do renty rodzinnej, nie są uprawnieni do jednorazowego odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona z podniesionych w niej zarzutów, zaś jej uwzględnienie powoduje uchylenie pkt II i III zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 14.454,60 zł tytułem należnego jednorazowego odszkodowania.

Przepis art. 12 ust. 1 i 2 ustawy wypadkowej z dnia 12 czerwca 1975 r. określa krąg członków rodziny zmarłego w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej pracownika, uprawnionych do jednorazowego odszkodowania, będącego jednym ze świadczeń należnych z tego tytułu - art. 2 pkt 2 cyt. ustawy. Uprawnionymi do odszkodowania członkami rodziny są m.in. małżonek, któremu odszkodowanie nie przysługuje, jeżeli ze względu na odrębne prowadzenie gospodarstwa domowego i długotrwały brak wspólności małżeńskiej, przyznanie odszkodowania byłoby społecznie nieuzasadnione oraz dzieci własne, które w chwili śmierci pracownika spełniają warunki do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (art. 12 ust. 2 pkt 2 i 26 ust. 2 cyt. ustawy wypadkowej).

Warunki te określa przepis art. 39 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), uprawniając dzieci do renty rodzinnej do ukończenia 16 lat życia, lub do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo jeżeli stały się one inwalidami I lub II grupy w wyżej wymienionych okresach, zaś to ustawowe wyliczenie ma charakter wyczerpujący.

Synowie zmarłego warunków tych nie spełniają, tak co do wieku, jak i kontynuowania nauki, skoro Wojciech W. i Jarosław W. są zatrudnieni: Wojciech (urodzony 16 października 1966 r.) w Zakładzie Karnym w S i Jarosław (urodzony 12 grudnia 1969 r.) w C.-S. spółka z o.o. w S. Jednorazowe odszkodowanie, przysługujące tylko żonie zmarłego, winno być przyznane powódce w całości. Wysokość tego świadczenia określa przepis § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1988 r. w sprawie podwyższania niektórych świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 29, poz. 199 ze zm.). W dniu wypadku kwota ta wynosiła, przy uwzględnieniu kwot jednorazowych odszkodowań określonych w obwieszczeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 6 marca 1995 r. w sprawie podwyższenia kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (M.P. Nr 13, poz. 166) 13.623,50 zł, jeżeli do odszkodowania uprawnieni są małżonek lub

dziecko zmarłego. W myśl art. 3 § 4 cyt. rozporządzenia, podwyższone kwoty jednorazowych odszkodowań przysługują wówczas, gdy związek śmierci pracownika z wypadkiem został stwierdzony począwszy od dnia ogłoszenia podwyższonych kwot tych odszkodowań w Monitorze Polskim.

W rozpoznawanej sprawie związek śmierci pracownika z wypadkiem przy pracy stwierdzony został w wyroku Sądu Wojewódzkiego z dnia 10 maja 1995 r., który w tej części stał się prawomocny z chwilą uprawomocnienia się postanowienia Sądu odrzucającego rewizję pozwanego zakładu pracy, tj. w dniu 21 czerwca 1995 r. Ta więc data musi być uznana za miarodajną dla określenia wysokości należnego powódce jednorazowego odszkodowania [...] (por. wyrok SN z dnia 8 lipca 1993 r., II PRN 4/93). W uchwale z dnia 8 listopada 1989 r., III PZP 49/89 - OSP 1991 z. 1 poz. 10 Sąd Najwyższy wskazał, że datą stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu jest data prawomocności orzeczenia sądu (por. też uchwałę SN z dnia 22 kwietnia 1982 r., III PZP 3/82 - OSNCP 1982 z. 10 poz. 144).

W dniu 19 czerwca 1995 r. zostało ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 29 z 1995 r. pod poz. 344, obwieszczenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie podwyższenia kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustalające, że kwota jednorazowego odszkodowania należnego, gdy uprawniony do niego jest małżonek wynosi 14.454,60 zł (§ 4 ust. 1 pkt 1 cyt. wyżej rozporządzenia).

W tych więc warunkach rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, zaś uwzględniając ją co do zasady, Sąd Najwyższy z urzędu wziął pod uwagę powyżej przytoczone względy (art. 477³ § 1, 477¹⁵ w związku z art. 423 § 1 k.p.c.) i uchylając zaskarżony wyrok w części dotyczącej należnego powódce jednorazowego odszkodowania, zasądził je w wysokości uwzględniającej cytowane wyżej obwieszczenie, stosownie do art. 422 § 1 k.p.c.

=====